

Міністерство освіти і науки України
Запорізька обласна рада
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Одеський національний технологічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Туристичний інформаційний центр, м. Запоріжжя
Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.
Consul Travel Service, Туреччина
University of Hradec Kralove, Hradec Králové, Czech Republic

«СВІТОВІ ДОСЯГНЕННЯ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА»

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 10 листопада 2023 р.)

Запоріжжя, 2023

Міністерство освіти і науки України
Запорізька обласна рада
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Одеський національний технологічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Туристичний інформаційний центр, м. Запоріжжя
Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.
Consul Travel Service, Туреччина
University of Hradec Kralove, Hradec Králové, Czech Republic

«СВІТОВІ ДОСЯГНЕННЯ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА»

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 10 листопада 2023 р.)

Запоріжжя, 2023

Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(протокол №4 від 27.11.2023 р.)

Редакційна колегія:

Зайцева Валентина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу НУ «Запорізька політехніка»;

Віндюк Андрій Валерійович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу НУ «Запорізька політехніка»;

Гурова Дар'я Дмитрівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу НУ «Запорізька політехніка».

С24 **Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства:** матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 10 листопада 2023 р. [Електронний ресурс] : колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. – 1268 с. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN 978-617-529-435-2

У збірці представлені матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства», яка проводилася кафедрою туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка» 10 листопада 2023 року. В них відображені сучасний стан, тенденції й перспективи розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства; актуальні проблеми туризму та готельно-ресторанного бізнесу України під час воєнного стану; економічні, соціально-психологічні, організаційно-правові аспекти розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства.

Призначено для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців з туризму та економіки, студентів, аспірантів.

УДК 338.48+640.4

МАРКЕТИНГ І МЕНЕДЖМЕНТ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ : РОЗВИТОК ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	992
Крамаренко Д. П., Гіренко Н. І. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ ГОТЕЛІВ.....	995
Красномовець В. А. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ БІОФІЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В ЗАКЛАДАХ ГОСТИННОСТІ.....	999
Кузьома А. А., Журавльова С. М. ПСИХОЛОГІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ....	1003
Кукліна Т.С. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ НАССР В РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	1005
Кулик М. В. КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ РЕВЕНЮ МЕНЕДЖМЕНТУ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ.....	1009
Курят А. Ю., Запаренко Г. В. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПІСОЧНОГО ПЕЧИВА З НЕТРАДИЦІЙНИМИ ВИДАМИ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ.....	1013
Кутько В. В., Липовий Д. В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	1015
Лемешенко В. В., Капліна А. С. ФІЗИЧНА БЕЗПЕКА ГОТЕЛЮ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ.....	1017
Липовий Д. В. ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙ І РОЗВИТОК ЇХ У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	1021
Лоцман А. С., Віндюк А.В. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ЧАСТИНА СИСТЕМИ НАДАННЯ ДОДАТКОВИХ ПОСЛУГ В ГОТЕЛІ.....	1023
Малишева М. Х. ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ГОТЕЛЬНО- ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ТУРЕЧЧИНІ.....	1026
Малюга Л. М. УПРАВЛІННЯ ФАКТОРАМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	1030
Манжула Т. Є., Шерстюк Р. П. ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	1034
Марковський Д. В., Кукліна Т.С. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ.....	1038

Марусей Т. В. ГОТЕЛЬНИЙ БІЗНЕС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	1041
Марусей Т. В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ.....	1045
Мельник Д. В., Постова В. В. РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	1050
Мисливець І. В., Матвійчук Л. Ю. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	1052
Нагорнюк І. О., Журавльова С. М. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	1055
Нагорняк Г. С., Галицька І. Б. ВЕКТОРИ ВПЛИВУ НА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖ- НОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ У СУЧАСНИХ СКЛАДНИХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ.....	1058
Надточій Н. І. ІННОВАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	1062
Насурлаєв Н. Р., Журавльова С. М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	1065
Нехай В. В. ЕКСКЛЮЗИВНІ РІШЕННЯ – КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ УСПІХУ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	1068
Нікітенко В. С., Баландіна І. С. УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	1071
Новосад В. В., Зубехіна Т. В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	1075
Обіда О. С., Запаренко Г. В. ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ХАРЧУВАННЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ...	1078
Оглобіна В. С., Оглобіна В. О. ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	1080
Олійник О. С. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ.....	1084
Омельчук К. Д., Журавльова С. М.	

професійним та кваліфікаційним вимогам посади, яку він обіймає. Ці вимоги представлені у кваліфікаційних характеристиках професій працівників, зміст яких визначається залежно від посади, сфери діяльності та ін. Саме ці характеристики беруться за основу при визначенні моделі майбутнього фахівця, структури його професійної компетентності та формуванні змісту його професійної освіти. Тому, досліджуючи проблему підготовки фахівців готельного господарства, необхідно ґрунтовно проаналізувати його професійно-кваліфікаційну структуру [1].

Проблеми підготовки і підбору професійних кадрів, чийі знання, уміння і компетенції, тобто рівень кваліфікації, найточніше відповідає вимогам виробництва, зберігають актуальність вже не один десяток років. Необхідність створення і впровадження в практику нових ефективніших і надійніших підходів і методів дії і регулювання в цій сфері визначається зростаючою значущістю людського капіталу в подоланні соціально-економічних проблем сучасного суспільства.

До таких проблем відносяться: прискорення темпів оновлення виробництва, що призводить до швидкого «застарівання» отриманих кваліфікацій і вимагає їх постійного оновлення; посилення міграційних процесів, внаслідок чого в розвинених країнах збільшується доля населення з низьким рівнем кваліфікації, посилюється соціальне розшарування суспільство і його дестабілізація; поява нових глобальних ризиків і загроз (екологічні проблеми, боротьба з тероризмом та ін.), подолання яких вимагає значних фінансових витрат і, отже, призводить до скорочення засобів, що виділяються на рішення інших проблем [2].

Розвинені країни ведуть цілеспрямовану і послідовну роботу по формуванню цілісної системи забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, в основі якої лежить формування партнерських взаємовигідних стосунків між різними сферами суспільства. Створення конструктивних механізмів взаємодії сфери праці і сфери освіти, що підвищують ефективність і знижують витрати (тимчасові, фінансові, людські та ін.) процесу підготовки і

використання професійних кадрів, є одним з елементів такої системи.

Ставлячи перед собою завдання підвищення якості освіти у сфері туризму і готельного сервісу, треба враховувати тенденції розвитку світового туризму, досвід передових зарубіжних країн в учбово-освітньому процесі, який перебуває в стані постійного пошуку шляхів вдосконалення освіти у сфері туризму і готельного сервісу. Для вдосконалення вже наявних програм підготовки фахівців, що відповідають вимогам світових стандартів, в українських коледжах і ВНЗ, необхідно провести спеціальний аналіз світових тенденцій розвитку професійної освіти у сфері туризму і готельного сервісу, проаналізувати сучасний стан професійної освіти у сфері туризму і готельного сервісу в Україні і тенденції його розвитку, виявити основні моделі навчання фахівців у сфері туризму і готельного сервісу з метою можливого застосування в українській системі освіти [3].

Готельним підприємствам потрібні підготовлені фахівці з певним досвідом роботи. Проте випускники ВНЗ приходять на ринок праці з великим теоретичним запасом знань і з недостатніми професійними навичками. Підготовка і навчання кадрів – це вкладення грошових коштів і часу, які необхідно раціонально використати, тому слід удосконалювати систему підготовки кадрів для готельних підприємств з урахуванням вимог ринку готельних послуг. Сучасні економічні умови вимагають іншого, нового підходу від освітніх установ до підготовки фахівців ХХІ століття у сфері індустрії гостинності.

Таким чином, вивчення і адаптація світового досвіду сприятиме розробці найбільш ефективні моделі навчання студентів у сфері туризму і готельного сервісу в українських учбових закладах; враховуючи своєрідність професійної підготовки фахівців в регіонах України з акцентом на «національну специфіку» у напрямі туризму і готельного сервісу.

Література:

1. Віндюк А.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти: теорія та методика : монографія. Запоріжжя. КПУ, 2011. 340 с.

2. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: Менеджмент : Навч. посібник. Київ. Центр навчальної літератури, 2003. 348 с.

3. Сбруєва А.А. Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського Союзу. *Вища освіта України*. 2013. № 3. С. 89-95.

УДК: 338.48

Нехай В.В.,
д.е.н., професор кафедри
менеджменту та публічного адміністрування,
Таврійський державний агротехнологічний університет
ім. Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

ЕКСКЛЮЗИВНІ РІШЕННЯ – ФАКТОРИ УСПІХУ ТУРИСТИЧНОЇ ФІРМИ

Стан ринку туристичних послуг у передвоєнній Україні можна було вважати таким, що набрав обертів розвитку. Про це свідчать чисельні пропозиції туристичних фірм щодо здійснення подорожей українськими містами і селами. Розвивався сільський та еко- туризм, невеличкі міста країни набули привабливості через відродження національних традицій та підтримку культурної спадщини на місцевому та державному рівнях. Помітною стала активізація залучення інвестицій для підтримки об'єктів історичного та культурного значення. І надалі пошук засобів підвищення якості туристичних послуг нашої країни є актуальним завданням для практиків та науковців.

Туристична галузь України продовжувала за традицією плідно використовувати рекреаційні резерви. Так, популярність морського відпочинку з незаконною анексією Криму не знизилась, а, навпаки, набирала обертів, хоча і не надто динамічних [1, 2]. Так, узбережжя Азовського моря завжди приваблювало поціновувачів теплого моря, сухого клімату, цілющих глин та грязі. Формувався потенціал удосконалення та розвитку туристичної

інфраструктури за наявності дрібних місцевих пансіонатів, будинків відпочинку, готелів з конкурентними цінами. Але існували і ще довго будуть існувати погрози зовнішнього ринку індустрії відпочинку. Вони надто відчутні на тлі пропозицій закордонних туроператорів. Якість послуг провідних (але цілковито доступних для українських споживачів туристичних послуг) фірм світу не лише недосяжна для підприємств туристичної галузі нашої країни, але й розвивається та удосконалюється значними темпами.

Для галузей неблизьких до туризму, тобто таких, які виробляють негармонійні за споживанням з туристичним продуктом товари та послуги (сфера матеріального виробництва) завдання вибудови ефективної стратегії є нагальним з огляду на те, що більшість з них для нашої країни є бюджетоутворюючими та стратегічно визначальними [3]. Натомість туризм, готельно-ресторанна справа залишаються таким напрямком економічної науки та практики, які ще лише стверджується, розвиваються. Формується стратегія їхнього розвитку [4].

Вибудова стратегії розвитку кожного туристичного об'єкта, рекреаційних зон, регіонів вимагає напрацювання чітких, обґрунтованих планів, які б визначали не лише загальні напрями удосконалення, а й передбачали індивідуальний підхід до цього на рівні регіонів. За необхідне вбачається залучення науковців цієї галузі для забезпечення втілення непересічних ідей, ексклюзивних проєктів, створення гідної конкурентних напрацювань інфраструктури туризму.

Показником стратегії є втримання й посилення конкурентної позиції на ринку. Найбільш прогресивний спосіб укріплення положення фірми серед конкурентів – оригінальні у порівнянні із суперниками рішення. Слід розуміти, що це не обов'язково оригінальність надто високого рівня. Достатньо пригадати, що людині більше подобається пити з красивої склянки аніж зі звичного кухля, спати на красивих простирадлах, ходити чистими парковими доріжками, споглядати красиві речі тощо. Людина, яка бажає відволіктись від рутинного під час відпочинку, набратись позитивних вражень буде більш задоволена, якщо їй

подадуть звичайну їжу у привабливому або незвичному посуді, ніж коли вишукана страва буде у тарілці, в якій щоденно подають суп у місцевій їдальні. Запам'ятається альтанка та сходи до пляжу, викрашені у яскраві кольори, оздоблені символічними (або, навпаки, абстрактними) прикрасами. Деталі мають значення. Острів Санторіні у блакитно-білих кольорах – неповторний. Нічого особливого та вишуканого й дорогого не застосовували при оздобленні. Лише підкреслили характер та традиції побуту місцевості. Зазвичай туристи згадують незвичне, і повертаються через те, що здивувало і запам'яталось, і порадять іншим саме через це. Цю особливість споживача саме туристичних благ ефективно було б використовувати вітчизняним закладам відпочинку. Не слід задовольнятися лише наявністю неподалік моря або лісу.

Не треба думати, що оригінальність – це щось складне і не будь-ким досяжне. Спробуємо пофантазувати, не заходячи надто далеко. Якщо задати дням відпочинку назви фруктів (вишня, банан, слива), блюд (борщ, зефір, юшка), пастельних кольорів (бузковий, айворі, фісташковий), спроектувати тематику на окрему атрибутику обслуговування або, яку найпростіше створити, замінити (капелюх адміністратора та покоївки, скатертина, рушник), то оригінальність буде реалізована. Починати треба саме з простого. І це – вже про тактику у рамках загальної стратегії «на оригінальність».

Висновки. Існує необхідність додержання індивідуальних факторів успіху у будь-якій галузі господарської діяльності. Для туризму та індустрії гостинності найдієвішими можна вважати такі:

- високі вимоги до якості обслуговування, що має ґрунтуватися на розумінні цілей споживачів, норм ведення господарської діяльності у сфері, яка за своєю сутністю має надавати відпочинок та задоволення;
- втілення інноваційних технологій, які базуються, зокрема, на використанні індивідуального підходу до обслуговування;
- розробка нових форм обслуговування, побудованих на оригінальному підході.

Менеджмент туристичних фірм, готелів, що правильно розуміє галузеві пріоритети, може забезпечити для підприємства своїми рішеннями значні

конкурентні переваги, враховуючи при реалізації своєї стратегії ключові фактори успіху й забезпечуючи своїй фірмі перевагу перед конкурентами.

Література:

1. Viktoriia Nekhai, Svetlana Nesterenko, Oksana Marchenko, Svetlana Suprunenko, Tetiana Khrystova. (2021). Restorative and productive methods of environmental management in the implementation of environmental policy. Cuestiones Políticas. Serbiluz Editorial Fund, University of Zulia. Maracaibo, Venezuela. 39 (71), 871-883

2. Nekhai, V., Voloshchuk, Y., Satyr, L., Voloshchuk, K., & Kravets, O. (2023). Production of engineering products as an element of social growth in the global world: legal factor of development: Productos de ingeniería como elemento de crecimiento social en el mundo global: factor jurídico de su desarrollo. Cuestiones Políticas, 41(76), 259-273

3. Нехай В.В. Формування засад антикризового управління підприємством. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. Мелітополь, № 2 (44). 2021. С. 24-30.

4. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року (2017). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501#:~:text=Уряд%20схвалив%20Стратегію%20розвитку%20туризму%20та%20курортів%20на,її%20у%20високоєфективн у%20С%20інтегровану%20у%20світовий%20ринок%20галузь.>

УДК 338.2:658

Нікітенко В.С.

студент гр. МГРС22-1

Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова
наук. кер. – к.е.н., доцент Баландіна І.С.

**УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**